

Úrnapja

MTörv 8,2-3.14b-16a

„Nemcsak kenyérrel él az ember...”

Gondolj az egész útra, amelyen az Úr, a te Istened negyven évben át vezetett a pusztában, hogy megalázzon, próbára tegyen, megvizsgálja szívedet, vajon megtartod-e majd parancsait vagy sem. Megalázott és hagyta, hogy éhez, aztán mannával táplált, amelyet nem ismertél és atyáid sem ismertek, hogy megtudd: nemcsak kenyérrel él az ember, sokkal inkább azzal él az ember, ami az Úr szájából jön.... A pusztában pedig mannával táplált, amelyet atyáid sem ismertek, hogy így megalázzon és próbára tegyen, végül azonban jóra fordíthassa sorod.

Mint az egész Deuteronomium, ez a szakasz is visszatekintő jellegű Mózes-beszéd. Vagyis a pusztai vándorlás eseményeinek és megpróbáltatásainak értékelése az Isten szemszögéből. A próbatételek, a parancsok, a magalázások mind arra figyelmeztették a választott népet, hogy az életet ne csak hétköznapi létért való küzdelemként fogja fel, hanem ezek a megpróbáltatások figyelmeztessék őket Isten parancsaira is. Isten adja a próbatételt, de a segítséget is, az ember adja a hűséget. A parancsok megtartásával egy újszerű életet hoz létre, amely a Tízparancs elvei szerint épül fel.

A pusztai vándorlást a héber Biblia is mindig a választott nép legintenzívebb vallási tanulási folyamataként értelmezte. A Deuteronomium ennek alapján mélyíti el az értékes emlékezés funkcióját. Ebben az összefüggésben az „emlékezni” két dolgot is jelent: egyrészt nem feledni Isten tetteit, legyenek azok próbák vagy segítések; másrészt az emlékezés egyben értelmezést is jelent, hogy ezeknek a múltban történt eseményeknek fontos közösségi és egyéni pedagógiai célja volt és van.

Az ószövetségi emlékezés Isten tetteire koncepció a keresztény egyházban, a pusztai vándorlást, allegorikus értelemben, a lelki tisztulás folyamatának tekintette. A pusztát a lelkigyakorlatok, továbbá a kísértések, próbatételek és az isteni terv megismerésének a helye lesz. Jézust is a lélek a pusztába vitte, hogy megkísértse a sátán (Mt 4,1), a legtöbb próféta a pusztában lépett fel, beleértve Keresztelő Jánost is (Lk 7,24). Jézus is a pusztába vezette követőit, és ott szaporította meg a kenyeret (Mt 15,23), akkor, amikor úgy gondolták, lehetetlen ennyi embernek enni adni Jézus példázatában a 99 igazat elhagyja a jó pásztor, csak

azért, hogy az egyetlen elveszettet megtalálja a pusztában (Lk 15,4). Mózes pusztai rézkígyós keresztje Jézus keresztjének előképe lesz a keresztény igehirdetésben (Jn 3,14). A pusztai manna pedig az eucharisztikus kenyér és lelki táplálék előképeként szolgál (Jn 6,31) a keresztény igehirdetők számára. A pusztai manna és az arra épülő étkezés nemcsak az éhségtől, hanem az Isten gondoskodásába vetett remény elvesztésétől is megmentette a választott népet. Ezért is az Eucharisztia előképe. Ez figyelmeztet bennünket arra, hogy a testünkön kívül a lelkünket is táplálnunk kell.

Keresztes Szent János (1542–1591) a lélek sötét éjszakájának képeit a pusztai vándorláshoz hasonlítja, amikor az emberi közösségtől távol, de Isten jelenlétének érzetét is elveszítve tengődik a lélek.

A lelki táplálékok lehetnek különbözőek, és a hatásuk is, éppúgy, mint az ételeknek. A tömegkommunikáció korszakában nemcsak élelmiszer áruházak léteznek, hanem igen gazdag svéd asztalon kínálják az eszméket is. Az is megtörténhet, hogy egy örült ember lelkének képzelgéseit milliók számára teszik elérhetővé, míg az egészséges eszmék nem kapnak helyet a nyilvánosságban. Sőt a lelket is mesterséges örömmel, extasival és más szintetikus droggal táplálva elszakítják a valóságtól. A pusztai vándorlás élményei a választott nép legjobbjait nem elszakították a valós élettől, hanem visszavezették a való világba és megtanították őket arra, hogy ne Istentől elhagyott világot építsenek fel, hanem küzdelmeik és örömeik közben mindig Isten igéjéből, kenyeréből, eszméiből és parancsaiból, valamint lelkéből táplálkozzanak. A hívő ember története, nem pusztán biográfia, vagyis életrajz, hanem lélekrajz is. Benne lelkének fejlődésével, mely egyre közelebb viszi őt az éltető Istenéhez. Az a mondat, hogy az ember nemcsak kenyérrel él, a biológiai élet elején igen homályos tartalmú, de a végén már nagyon világos.